

**ผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**

พัชรารวรรณ กันทะใจ

**ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประถมศึกษา**

**บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2554**

b002496
b00249733

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

ผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

พัชรารวรรณ กันทะใจ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประถมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
กันยายน 2554

ผลการใช้ชุดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

พัชรารวรรณ ก้นทะใจ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาประถมศึกษา

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
อาจารย์สามารถ ศรีจันทังค์

.....กรรมการ
อาจารย์ ดร. อุไรวรรณ หาญวงศ์

.....กรรมการ
รองศาสตราจารย์วิณา วโรตมะวิชญ์

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ ดร. อุไรวรรณ หาญวงศ์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
รองศาสตราจารย์วิณา วโรตมะวิชญ์

24 กันยายน 2554

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความเอาใจใส่และความกรุณาอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.อุไรวรรณ หาญวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระที่ได้ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและตรวจสอบเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ตั้งแต่เริ่มทำการศึกษาค้นคว้าจนกระทั่ง งานการค้นคว้าแบบอิสระสำเร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาครั้งนี้ เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สามารถ ศรีจันทน์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาเป็นประธาน กรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ และ รองศาสตราจารย์ฉวีณา วโรตมะวิชัย กรรมการที่ปรึกษา การค้นคว้าแบบอิสระ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการศึกษาและให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ในการปรับปรุงแก้ไขการค้นคว้าแบบอิสระให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ประยูร ลังกาพินธุ์ อาจารย์จันทร์จิรา อังกสิทธิ์ และ อาจารย์จิราพร นพพัฒน์นกร ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไข และเสนอแนะเพื่อปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ขอขอบคุณ ผู้บริหาร และคณะครู โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย อำเภอเมือง สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 1 ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้เครื่องมือ ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนครู โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัยที่ช่วยในการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน และขอขอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/4 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ ร่วมชั้นเรียน รหัส 52 ทุกคน ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการร่วมกิจกรรมทุกอย่างตลอดมา

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ญาติพี่น้อง และบุคคลในครอบครัวของผู้ศึกษา ที่ให้ความรัก ความห่วงใย และกำลังใจตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการค้นคว้าแบบอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นเครื่อง บูชาพระคุณบุพการี ครูบาอาจารย์ ผู้มีพระคุณ ที่ทำให้ผู้ศึกษาได้มีโอกาสศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จ การศึกษา

พัชรารวรรณ กันทะใจ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ผลการใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้เขียน นางสาวพัชราวรรณ กันทะใจ

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ประถมศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร. อุไรวรรณ หาญวงศ์	อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์วีณา วโรตมะวิชญ	อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

245490

การศึกษาค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1)สร้างชุดกิจกรรมเสริมสร้าง
ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ
นักเรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยการใช้ชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ และ 3) เพื่อศึกษา
พฤติกรรมทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณจากการใช้ชุดกิจกรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนเรขินาเชลิวิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่
จำนวน 46 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการคิด
อย่างมีวิจารณญาณ 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และ
3) แบบสังเกตพฤติกรรมทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า

1. ชุดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่สร้างขึ้นมีจำนวน 5 ชุด
ชุดละ 1 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการแสวงหาข้อมูลที่ต้องการ ทักษะการจำแนก ทักษะการหา
ความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ทักษะการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล และทักษะการระบุ
ปัญหาและเกณฑ์เพื่อตัดสินใจตอบซึ่งครอบคลุมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
สามารถพัฒนา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนได้

2. ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนมีร้อยละคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (65.87) สูงกว่าก่อนเรียน (49.67) และมีคะแนนพัฒนาการทางความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับปานกลาง (17.96)

3. พฤติกรรมทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับดี

Independent Study Title Results of Using Activity Packages to Enhance the Critical Thinking Skills of Prathom Suksa 4 Students

Author Miss Patcharawan Kantajai

Degree Master of Education (Elementary Education)

Independent Study Advisory Committee

Lect. Dr. Uraiwan	Hanwong	Advisor
Assoc. Prof. Weena	Warotamawit	Co-advisor

ABSTRACT

245490

This independent study was to 1) develop the activity modules to enhance the students' critical skills, 2) compare the critical thinking ability of the students before and after learning through the thinking skill enhancing activity modules, and 3) study the critical thinking behavior resulting from using the activity modules. The sample used was composed of 46 Prathom Suksa 4 students enrolled in the first semester of 2011 academic year at Regina Coeli College, Chiang Mai. The instruments used included 1) critical thinking skill enhancing activity modules, 2) critical thinking test, and 3) critical thinking behavior observation forms. The data were analyzed in terms of percentage, mean, and standard deviation. The findings reveal that:

1. The 5 activity modules were developed each of which focused on each of the 5 skills, namely, skill in identifying the correct information, skill in discriminating, skill in finding the logical relationship, skill in checking the reliability of the information, and skill in identifying the problem and criteria to evaluate the answer. All of these skills covered all aspects of critical thinking and could serve as an effective framework for developing the students' critical thinking.

2. After learning through the process, the students' critical thinking average percentage score was 65.8 percent which was higher than before engaging in the learning process for 49.67 percent. The growth of critical thinking scores was at 17.96 percent which was at moderate level.

3. The students' critical thinking behavior, in general, was at good level.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
การคิดอย่างมีวิจารณญาณ	6
ความหมายของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	6
องค์ประกอบของการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	9
กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	12
ทักษะความสามารถคิดวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ	16
ลักษณะของบุคคลที่มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	20
ประโยชน์ของการฝึกและสอนให้นักเรียนมีการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	22
กิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	24
การวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	26
ความหมายของชุดฝึกทักษะการคิด	31
ลักษณะของชุดฝึกทักษะการคิดที่ดี	31
หลักในการสร้างชุดฝึกการคิดมาใช้ในการเรียนการสอน	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้ชุดกิจกรรมฝึกทักษะ	37

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา	40
รูปแบบการวิจัย	40
เป้าหมาย	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	53
สรุปผล	53
อภิปรายผล	54
ข้อเสนอแนะ	57
บรรณานุกรม	59
ภาคผนวก	65
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ	66
ภาคผนวก ข ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้และชุดกิจกรรมเสริมสร้าง ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	68
ภาคผนวก ค แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	89
ภาคผนวก ง แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมทางการคิดอย่างมีวิจารณญาณ	94
ภาคผนวก จ เกณฑ์การให้คะแนนระดับความสามารถในการคิด อย่างมีวิจารณญาณ	112
ประวัติผู้เขียน	116

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
1	คะแนนเฉลี่ยและร้อยละของคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดอย่างมี วิจารณ์ของนักเรียนจากการใช้ชุดกิจกรรมระหว่างเรียน	48
2	ผลของความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียน	49
3	สรุปผลความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4	51
4	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมทางการคิดอย่างมีวิจารณ์ของนักเรียน (N = 46 คน)	52
5	แบบสังเกตพฤติกรรมการคิดอย่างมีวิจารณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน	97
6	ผลการสังเกตพฤติกรรมทางการคิดอย่างมีวิจารณ์ ชุดกิจกรรมที่ 1 เรื่องทักษะ การแสวงหาข้อมูลที่ต้องการ	100
7	ผลการสังเกตพฤติกรรมทางการคิดอย่างมีวิจารณ์ ชุดกิจกรรมที่ 2 เรื่องทักษะการจำแนก	102
8	ผลการสังเกตพฤติกรรมทางการคิดอย่างมีวิจารณ์ ชุดกิจกรรมที่ 3 เรื่อง ทักษะการหาความสัมพันธ์เชิงเหตุผล	104
9	ผลการสังเกตพฤติกรรมทางการคิดอย่างมีวิจารณ์ ชุดกิจกรรมที่ 4 เรื่องทักษะการพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล	106
10	ผลการสังเกตพฤติกรรมทางการคิดอย่างมีวิจารณ์ ชุดกิจกรรมที่ 5 เรื่อง ทักษะการระบุปัญหาและเกณฑ์เพื่อตัดสินใจคำตอบ	108
11	คะแนนเฉลี่ยรายคนของพฤติกรรมทางการคิดอย่างมีวิจารณ์	110
12	เกณฑ์ระดับความสามารถองค์ประกอบแต่ละด้านของการคิดอย่างมีวิจารณ์	113